

۱۴۷۰۹۱۸۹
۹۶ / ۱۱ / ۹۶

شاعران سپیدگو
و
شعرهای دوره اخیر

نویسنده:

فرامرز شکوری

سرشناسه : شکوری، فرامرز، ۱۳۳۲ -
 عنوان و پدیدآور : شاعران سپیدگو و شعرهای دوره اخیر / نویسنده فرامرز شکوری
 مشخصات نشر : تهران: ژینو، ۱۳۹۶ -
 مشخصات ظاهری : ۲۰۲ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س. م.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۹۷۴-۲-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد
 موضوع: Persian poetry -- ۲۰th century -- History and criticism

موضوع: شعر -- تاریخ و نقد

موضوع: poetry -- History and criticism

موضوع: شاعران ایرانی -- قرن ۱۴ -- نقد و تفسیر

موضوع: Poets, Persian -- ۲۰th century -- Criticism and interpretation

بندی دوره : ۱۳۹۵ ش ۲ / ۸۳۵ ش / PIR ۳۸۱۱

دهبندی نویسی : ۱/۶۲۰۹ فا ۸

شمار کتابخانه ملی : ۴۵۴۱۷۰۳

شاعران سپیدگو و شعرهای دوره اخیر

فرامرز شکوری

صفحه آرای: موسسه محمد علی

ناظر فنی: مهدی سبحانی

چاپ اول تابستان ۱۳۹۶

تیراژ ۵۰۰ نسخه

قیمت ۱۵۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: شریف

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۹۷۴-۲-۷

تهران: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه بهشت آیین، پلاک ۸، زنگ سوم

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص مؤلف است.

تلفن تماس: ۶۶۴۸۱۶۴۱ - ۶۶۹۵۰۸۷۱

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	شعر چیست و آن را چگونه تعریف می کنند؟
۱۷	درباره شعر سپید
۲۱	شاعران شعر سپید و ویژگی های آن
۲۵	شعر سپید و معیارهای آن
۲۹	تفاوت شعر سپید و نثر
۳۱	فرق شعر نو با شعر سپید
۳۵	منثور سرایان پیش و پس از احمد شاملو
۴۵	شعر سپید الهام از نثر کهن
۵۱	احمد شاملو، پدر شعر سپید (منثور)
۶۱	نیما یوشیج که بود و چه گفت؟
۶۹	نگاهی به افسانه های نیما یوشیج
۷۵	رمانتیسزم و شعرهای رمانتیک ایران
۷۹	گشتی در آثار اخوان ثالث
۸۵	گذری در آثار فروغ فرخزاد
۹۱	زندگی و شعر سهراب سپهری

- عمر شعر نو به هشتاد و عمر شعر نیمایی سال ۱۰۱
- جریان‌های شعری و شعرهای امروز ۱۰۵
- شاعران موج نو ۱۰۸
- شعرهای چریکی (موج دوم) ۱۰۹
- شعر ناب یا موج ناب ۱۱۲
- موج سوم ۱۱۳
- شعرهای کوتاه از نثرگرایان موج نو ۱۱۷
- این شعر چیست؟ ۱۱۹
- شعر چهیم یا یست مدرن ۱۲۷
- شعر چیست؟ ۱۳۳
- بیانیه‌ی شعر چهیم ۱۳۴
- منتقدان شعرهای چهیم موج نو ۱۳۹
- شعر فرانو ۱۴۵
- شعر گفتار ۱۵۱
- شعرهایکو (هایکوی ژاپنی) ۱۵۵
- شعر کوتاه (هایکوی ایرانی) کوتاه‌سرایان ۱۵۹
- شعر پریسکه ۱۶۳
- شعر اجتماعی - سیاسی ۱۶۷
- شعر انقلاب اسلامی ۱۷۳
- شعر آسان ۱۷۷
- طرح ۱۸۷
- شعر حرکت ۱۸۹
- شعرها و عشق‌های اروتیک ۱۹۳
- اروتیسم و پرونو ۱۹۵

- ۱۹۷..... شعر فراغتار
- ۱۹۹..... مکتب اصالت کلمه یا عربانیسم
- ۲۰۱..... کتابنامه

www.ketab.ir

مقدمه

وقت که برای نوشتن این کتاب به بررسی زمینه‌های تحقیق مشغول بودم و حجم انبوه مقالات نویسندگان و شاعران را درباره شعر معاصر بخصوص گزاره‌هایی در ادبیات معاصر ایران، شعرهای سنتی، نیمه‌سنتی، شعر آزاد، شعر نو، شعر امروز، شعر منتشر، شعر کارگری، شعر چریکی، شعر موج نو، شعر حجم، شعر دیگر و شعرهای دور اخیر، مثل گفتار، فراگفتار، شعر لحظه یا هایکو یا مینی‌مالیستی، شعر حرکت، شعر اسالت کلمه و شعر پریسکه و... مشاهده می‌کردم، به این مسأله فکر کردم که آیا از سخن تازه‌ای هست که من بخواهم در این کتاب بگویم و اگر نیست چه این بار دوباره درباره نیما و اخوان و شاملو و... یا شعرهای دیگران حرف بزنم؟

البته من هم هیچ پاسخی برای این پرسش ندارم و فقط قضاوت و داوری را باید برعهده‌ی خوانندگان این کتاب گذاشت.

در این کتاب برای آن‌که، تا حد توان، گزارش‌های دقیق و جامعی به دست خواننده دهم، به همه‌ی آثاری که در تالیف این کتاب از آن به‌کار بردم، چه آن‌ها که نام‌شان در کتابنامه آمده و چه آن‌ها که سهواً از قلم افتاده‌اند - بنا به توصیه صاحب‌نظران، کوشیده‌ام خود کم‌تر سخن بگویم، یا شعرها را کم‌تر نقد کنم، مگر به ضرورت در شعرهای گنگ، پیچیده و افراطی که مخاطبی چندان نداشت. درنقل مطالب نیز نهایت امانت رعایت شده است. از آن‌جا که طی سال‌ها مطالعه، شعرهای بعضی شاعران کلاسیک (غیر از حافظ، خیام و

۱۰ شاعران سپیدگو و شعرهای دوره اخیر

مولوی...) برایم کسالت‌آور بوده است، کوشیده‌ام موضوع را به‌طور متنوع بیش‌تر در شعرهای نو مانند سپید، موج نو، حجم و گفتار و... شعرهای اخیر مثل: فرانو، حرکت و هایکو و... ارایه دهم تا برای خواننده دلچسب باشد و در عین حال، اطلاعات لازم را به‌طور کامل در اختیار او بگذارد. در ضمن برای آشنایی خواننده با شعر شاعرانی که در متن آمده‌اند، نمونه‌هایی از هر کدام، بدون کوچک‌ترین دخل و تصرفی، آورده شده و ممکن است این شعرها از بهترین شعرهای آن‌ها نباشد. به هر روی، قصدم در این کتاب، شناختی از انواع شعر این دین است به الزاماً تمام شاعران و همه‌ی شعر آنان، ناگفته نماند که حوزه‌ی کارم در شعر نو و شعر امروز بوده است. اما همان‌طور که بیان شد این بدان معنا نیست که فراموشی خالق شاهنامه را طرد کنم یا به حافظ که به قول نیما یوشیج، «عجری بی‌خالت انسانی است. ایرادی بگیرم یا جسارتی به خاتم‌العرفا مولانای بزرگ و یا بکنم و یا خیام و سعدی را نادیده بگیرم. به گفته‌ی هانری مالسه ادیب فرانسوی، «رکان ادبیات فارسی بر چهار ستون استوار است:

حافظ، فردوسی، سعدی و مولوی. هر یکی را به هومر یونانی تشبیه کرده بود، سعدی را به اناتول فرانس و حافظ را به گوته آلمانی و مولوی بی‌نظیر بود. البته غربی‌ها نیز هنوز به چهار سخن‌سرای بزرگ، خودشان - احترام می‌گذارند و آنان را شاعر می‌خوانند مانند: شکسپیر انگلیسی، دانته ایتالیایی، هومر یونانی و گوته‌ی آلمانی.

و اما گزارش های کتاب :

- ۱- شعر چیست و آن را چگونه تعریف می کنند؟ البته نمی توان از شعر تعریفی داد که جامع و مانع باشد. اما بعضی ها بسته به پسند و برداشت شان تعاریفی برای شعر بیان کرده اند، که نمونه هایی از هر آنان نقل شده است.
 - ۲- رمانتیسزم و شعرهای رمانتیک ایران. رمانتیسزم در اصل یک پدیده ی اروپایی ست و بعد در ایران مطرح شد. رمانتیک یک فرم جدیدی برخلاف کلاسیک و جنبه افسانه ای و خیال پردازی و شاعرانه آن بیش تر است. رمانتیسست ها از واقعیت ها گریزانند و به ذهن گرایی غریب و دور و طرح رویای گذشته و طبیعت و کودکی علاقه مندند. مانند: شهریار، فیروز کوهی، رهی معیری، بلخس معانی، گلچین گیلانی، فریدون توللی، معینی کرمانشاهی و... از این دسته اند.
 - ۳- شعرهای اجتماعی سیاسی و مردمی. شعرهای اجتماعی و سیاسی و وطنی از مشکل و معضلات مردم، غمی و غم مردم و از زندگی و واقعیت های موجود بطور کلی می گوید. چون زندگی را استرکاند و شاعر سیاسی جدا از مردم نیست و خود را فراتر از مردم قرار نمی دهد و شاعرانی نظیر احمد شاملو، هوشنگ ابتهاج، خسرو گل سرخی، اخوان ثالث، سعید سلطان پور، علی میرفطروس، اسماعیل شاهرودی، اسماعیل خویی و محمدرضا شفیعی کدکنی و... از شاعران اجتماعی و مردمی کشورمان هستند.
 - ۴- شاگردان نیما: از نسل اول شاگردان نیما مثل شاملو و اخوان و سپهری و از شاعران نسلی که بعد از نیما پا به عرصه نهادند. مانند: فروغ، ابتهاج که هم چنان خوانندگان و دوستداران زیادی دارند.
- در این کتاب از هر کدام بخصوص نیما پدر شعر نو حرف زده ام و شعرهای شان را تکرار کرده ام، زیرا این شاعران زیر بنای شعر امروز هستند و در جهت دادن شعر شاعران امروز نقش عمده و بسزایی داشته اند.

۱۲ شاعران سپیدگو و شعرهای دوره اخیر

۵- جریان‌های شعری : بعد از شعر نو نیما از افسانه که شروع شد، مواجه‌ایم با انواع شعرها: سپید، موج نو، موج ناب (شعر ناب)، حجم یا پست مدرن، گفتار، فرانو، پریسکه، شعر کوتاه و هایکو، حرکت، مکتب اصالت کلمه، شعر انقلاب اسلامی، شعر آسان و...

اکنون به سوی دنیای شعر پرواز می‌کنیم و خویشتن خویش را لحظه‌ای به شعر و بی‌تابی‌های آن می‌سپاریم. چه چیزی زیباتر از این که آدمی دمی به شعرهای خوب نزدیک شود و پرتو آن را به دیگران نیز بتاباند.

فرامرز شکوری

بهار ۱۳۹۴